

TARTALOM

ELŐSZÓ ÉS KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS	9
A tárgy és a módszer	10
2. AZ ALKOTMÁNYOS KISEBBSÉGDEFINIÓ MINT FOGALMI SINE QUA NON	14
2.1. Intézményi vagy sui generis csoportvédelem	16
2.2. Az előkérdés: mi a kisebbség, és ki a kisebbségi?	19
2.2.1. Mi a kisebbség?	
A kisebbségvédelem szintjei és alakváltozásai	22
2.2.1.1. Individuális jogok	23
2.2.1.2. Államalkotó tényező	24
2.2.1.3. Pozitív diszkrimináció	28
2.2.2. A nemzeti önrendelkezés és a nemzeti gondolat kifáradása	29
2.2.3. Ki a kisebbségi?	33
3. ESETTANULMÁNYOK A KISEBBSÉGDEFINIÓ MEGOLDÁSAINAK KÖRÉBEN	42
3.1. Óslakosjog: valós csoportvédelem	43
3.2. „Nyugati” esettanulmányok és megoldások	48
3.2.1. India	52
3.2.2. Az Egyesült Államok	56
3.2.2.1. A „honosítási előkérdés”-ügyek	56
3.2.2.1.1. Köztudomás, tudományos bizonyíték, funkcionális fehérség	59
3.2.2.2. Faji előkérdés, antidiszkriminációs perképesség és etnikai család	61
3.2.2.3. Dogmatikai sajátosságok	65
3.2.3. Izrael	67
3.2.3.1. A Rufeisen-Daniel testvér ügye	71
3.2.3.2. A „ki a zsidó?”-döntés	73
3.2.3.3. Az „áttérés”-ügyek	74

3.3. Magyarország: a fogalom meghatározás nehézségei az alkotmánybíróság joggyakorlata, az országgyűlési biztosok beszámolóí és a kisebbségi törvény 2005. évi módosításának tükrében	77
3.3.1. Oroszok, zsidók, hunok, makedónok: mi a kisebbség?	81
3.3.2. Ki a kisebbségi?	96
3.3.2.1. Mi és kié a kisebbségi önkormányzat?	97
3.3.2.2. Választójog és etnóbiznisz	100
3.3.2.3. Az etnokorrupció jogi természetrajza és a kisebbségi biztos álláspontja	106
3.3.2.4. Identitás és adatvédelem – az adatvédelmi biztos származásra és etnikai hovatartozásra vonatkozó vizsgálatai	117
3.3.2.4.1. Az adatvédelmi és a kisebbségi ombudsman közös vizsgálata	125
3.3.3. A kisebbségi joganyag változása és értelmezése	127
3.3.3.1. Az ad hoc bizottság felkérésére adott 1999-es vélemények	128
3.3.3.2. A 2005. évi CXIV. törvény	131
3.3.3.3. A 45/2005 AB-határozat	138
3.3.3.4. Reciprocitás, regisztráció és személyiségvédelem	151
3.3.3.5. Az aktív és a passzív kisebbségi választójog kérdése, avagy csak az menjen ornitológusnak, aki madár?	153
3.3.4. A kisebbségi törvény diaszpórajogi környezete	156
4. A KÉPVISELET MINT MEGERŐSÍTŐ POLITIKA	167
4.1. Bevezető	167
4.2. Etnicitás és politikai képviselet	169
4.2.1. Kisebbségi képviselet a törvényhozásban	171
4.2.2. A „képviseleti” modell	173
4.2.3. Az „etnikai egyensúly” modell	178
4.2.3.1. A volt jugoszláviai rendezés	179
4.2.4. A gyakorlat mérlege	183
4.3. Esettanulmányok: a kisebbségek parlamenti képviselete nemzetközi kitekintésben	186
4.3.1. Az amerikai gyakorlat	192
4.3.2. A nyugat-európai gyakorlat	195
4.3.3. Kisebbségek parlamenti képviselete a posztkommunista régióban	202
4.3.4. Egy lehetséges megoldás: informális kvóták	212

5. MAGYARORSZÁGI KISEBBSÉGI KÉPVISELET: MODELLEK A HÁZBAN	215
5.1. A monarchia	215
5.2. A rendszerváltás	219
5.3. Kisebbségi képviseleti kísérletek a házban a rendszerváltás után	224
5.3.1. Az 1990–94-es ciklus	224
5.3.2. Az 1994–98-as ciklus	228
5.3.2.1. A benyújtott javaslatok és modellek	231
5.3.3. Az 1998–2002-es ciklus	243
5.3.4. A kisebbségi biztos állásfoglalásai	245
5.3.4.1. Az Alkotmánybíróság határozata	248
5.4. Az államalkotó tényező szemantikája	249
5.4.1. Az Alkotmánybíróság végzése	252
5.5. Összegzés	254
5.5.1. „Nemzetiség” és „etnicitás” – elméleti és jogi fogalmak	258
5.5.2. Képviselet és jogvédelem – fogalmi zűrzavar	260
5.5.3. Záró gondolatok	264
6. ÖSSZEGZÉS	266
MELLÉKLETEK	272
Faji előkérdés-döntések az Egyesült Államokban	272
Összefoglaló táblázat a nemzetiségek parlamenti képviseletével kapcsolatos jogszabályokról és javaslatokról	275
IRODALOMJEGYZÉK	276